Motion

1977/78:862

av Olle Wästberg i Stockholm
om handikappbostäder med dygnet-runt-service

En ny syn på handikappade börjar så sakta vinna insteg. Strävan har alltmer blivit att handikappade i så stor utsträckning som möjligt skall leva integrerade i samhället. Stora institutioner och kollektivt boende skall så långt möjligt undvikas.

I det arbetet är ett av de stora hindren bristen på handikappanpassade bostäder – framför allt då bostäder med tillgång till service för de handikappade som behöver sådan hjälp. Multihandikappade borde aldrig få hamna på långvården p. g. a. brist på bostäder med dygnet-runt-service. Men så sker alltför ofta i dag.

Handikappade ungdomar som går i skola och bor på speciella, för handikappade anpassade elevhem, kan när skolan slutar komma i en situation då de tvingas in i institutionsboende. Det finns exempel på handikappade ungdomar som fortsatt en utbildning de varit ointresserade av, enbart för att vara garanterade ett självständigt boende.

Dessutom finns självfallet ett stort latent behov av handikappbostäder med service. Många av dem som i dag bor på institutioner skulle med stöd kunna klara sig själva ute i samhället. Socialstyrelsen gjorde hösten 1975 en enkätundersökning inom långvården för att få närmare kännedom om patienternas situation. Svar inkom från 436 långvårdsenheter med totalt 37 000 vårdplatser. Enkäten visade bl. a. att 22 % av långvårdens patienter bedömdes ha felaktig placering och att 1 259 av dem som var intagna på långvård bedömdes kunna bo i egen bostad om servicebostäder funnits ute i kommunerna. Men ytterst få servicebostäder för handikappade finns.

Handikappade har samma mänskliga behov som andra. De har samma behov av kontakt och av integritet som andra. Därför är det också rimligt att handikappade skall ha möjligheter till ett eget boende på samma villkor som övriga bostadskonsumenter, också handikappade bör ha möjlighet att fritt välja boendekommun. Därför bör bostäder för handikappade vara intregrerade i vanliga bostadsområden. Inga särskilda gemenskapsutrymmen för enbart handikappade bör t. ex. finnas.

Många människor med funktionshinder behöver personlig service. Det innebär bl. a. att de kan behöva hjälp med av- och påklädning, med personlig hygien, med att handla, uträtta ärenden, med att laga maten och äta. De behöver med andra ord service som kompenserar deras funktionshinder. För att multihandikappade människor skall kunna få en chans till ett självständigt boende måste de ha fått hjälp med träning innan de kan bo självständigt. Det finns därför behov av utbyggd ADL-träning och av träningslägenheter.

Vi vet i dag mycket litet om behovet av handikappbostäder. Vissa kommuner har gjort inventeringar över sitt behov av handikapplägenheter med olika servicegrad. Dessa enkäter har som regel visat på en gapande klyfta mellan behov och tillgång. Någon riksomfattande undersökning har emellertid inte gjorts. Sannolikt visar sig det verkliga behovet först då möjligheterna till eget boende med service kan erbjudas. En riksomfattande inventering skulle dock ge ett mer bestämt besked om vilka krav på utbyggnad av servicelägenheter för handikappade som måste ställas.

Numera måste bostäder när det gäller tillgänglighet alltid vara handikappanpassade i nyproducerad bebyggelse. Det finns dock inga bindande bestämmelser om att en viss andel av de nya bostäder som byggs skall vara anpassad för t. ex. rörelsehindrade och ha viss servicegrad och därmed vara öppna för människor med flera handikapp eller för t. ex. utvecklingsstörda.

För att snabbt kunna öka tillgången på handikappbostäder med olika servicegrad är det troligen nödvändigt att regeringen vidtar speciella åtgärder. Det kan ske genom en ytterligare utvidgning i 42 a § i byggnadsstadgan eller eventuellt genom överenskommelser mellan Kommunförbundet och regeringen.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

att riksdagen hos regeringen begär

1. en inventering av behovet av integrerade handikappbostäder,
2. förslag till åtgärder i syfte att en viss andel av all nybyggnation skall bestå av handikappbostäder med dygnet-runt-service.

Stockholm den 23 januari 1978

OLLE WÄSTBERG (fp)
i Stockholm